

In this article is about essence and maintenance of pedagogical conditions as the theoretic category about development of youthful pupils-musicians self-organization skills. This self-organization skills are considered as a philosophical, psychological and pedagogical category; are presented the pedagogical functional situations, which are more effective for good results in piano training. The are presented more wonderful pedagogical conditions of studying, which are stimulated positive youthful pupils-musician attitudes for piano teaching and self-organization skills, they like to acquisition of experience of study, because this kind of work is the general kind in that age for youthful pupils-musician personal growing.

Keywords: self-organization skills, youthful pupils-musician, piano teaching.

УДК 378-57.875

Лін Сяо
м. Київ, Україна-Китай

ПРИНЦИП НАСТУПНОСТІ В ПРАКТИЦІ ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПІДЛІТКІВ

Постановка проблеми. Основою суспільно-історичного розвитку кожної нації є відродження та оновлення її культурно-освітнього потенціалу. Державна освітня програма КНР враховує потребу в першокласних фахівцях, тому значна частина китайської молоді здобуває музичну освіту в багатьох країнах, переймаючи місцеві традиції, знання й уміння з метою подальшої їх інтеграції у систему китайської мистецько-педагогічно освіти. З цих позицій особливої актуальності набуває вокальна підготовка школярів, яка має цікаві специфічні форми і методи роботи, спрямовані на формування вокальної культури, виконавських умінь і навичок школярів.

Аналіз робіт у галузі музичної педагогіки свідчить про наявність наукового підґрунтя для визначення принципових засад вокального навчання підлітків. Базисною основою дослідження є роботи науковців мистецької галузі (А. Болгарський, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова, Л. Хлебнікова та ін.); методики вокального навчання (В. Антонюк, Н. Гребенюк, Л. Василенко, Ван Цзяньшу, Вей Лімін, Л. Дмитрієв, Цзінь Нань та ін.); специфіки вокального навчання школярів (В. Ємельянов, Д. Огороднов, Чжай Хуань, Ю. Юцевич та ін.)

Мета статті – теоретично обґрунтувати доцільність використання принципу наступності в процесі вокальної підготовки підлітків.

Виклад основного матеріалу. Однією з важливих передумов покращення вокальної підготовки учнів підліткового віку є тісний зв'язок і взаємодія всіх ланок музичної освіти. Тому особливої актуальності набуває принцип наступності у набутті виконавських навичок. Науковці відзначають, що саме наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття знань, яка певною мірою має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних шаблях освіти.

Етимологія слова «наступність» пов'язана з процесом передачі соціального досвіду і охоплює широкий діапазон тлумачень: у філософському розумінні – це основа безперервності всього матеріального світу [10, с. 451]; у соціальному плані – це існування і розвиток тих чи інших явищ, процесів, станів у сфері матеріального, суспільного, духовного життя [9, с. 389]; у педагогічній сфері – наступний характер будь-якого процесу, добудову і функціонування системи народної освіти, підготовку підростаючого покоління до життя [8, с. 121]; у дидактичному розгляді – успішність навчання, самоосвіта, неперервний навчальний процес [5]. Як філософську категорію вперше «наступність» розробив Г. Гегель. Обґрунтовуючи закон заперечення, вчений звернув увагу на об'єктивну потребу наступності в процесі розвитку. На думку філософа, діалектичне заперечення передбачає не тільки знищення попереднього, але й збереження, утримання і розвиток того раціонального, що було досягнуто на цьому і попередніх етапах розвитку [1, с. 434, 640].

Подальше вивчення цієї категорії пов'язано з визначенням її як історичного процесу, який виявляється в онтогенетичному розвитку культур, зміні соціальних пріоритетів, традицій, у передачі соціального досвіду від покоління до покоління; один з основних аспектів закону заперечення, в якому відображається діалектика інших законів (С. Баллер, В. Дмитрієв); взаємовідношення «людина – Всесвіт» в аспекті розвитку духовної культури людства в процесі проходження духом певних стадій свого розвитку (Г. Сковорода, М. Бердяєв); інтегративної якості (В. Афанасьєв, Б. Гершунський). Учені однакові в тому, що наступність ніколи не є випадковим процесом – це завжди потрібне й закономірне явище, яке забезпечує поступальний характер і розвиток, при цьому сама її сутність передбачає наявність педагогічного аспекту. Сучасні філософи виділяють такі форми наступності: змістову – зумовлюється суттю передаваних і духовних цінностей; процесуальну – забезпечує раціональну організацію виконання зазначеного проекту; позитивну – об'єкт, що розвивається, переходить на нову стадію, зберігаючи прогресивні елементи минулого. Залежно від змісту наступності визначають її специфіку, що вимагає від дослідників урахування особливостей різних видів діяльності [6, с. 252-254].

Перші педагогічні теорії зародилися у давній Греції та Римі. Ще Квінтіліан обґрунтував деякі дидактичні вимоги наступності в навчанні: поєднання заучування матеріалу з його осмисленням, урахування індивідуальних особливостей у навчанні, необхідності системи вправ і повторення для міцного засвоєння знань, одночасного вивчення декількох предметів із певним чергуванням їхнього вивчення. В епоху Відродження проблема наступності цікавила Мішеля Монтеня, Еразма Роттердамського, Томаса Мора, а також авторів філософсько-педагогічних та літературних трактатів Київської Русі (Володимира Маномеха «Повчання дітям», Іларіона Київського «Слово про закон і благодать»). На їх переконання, набуті освітні навички необхідно закріплювати в практичній діяльності, з дотриманням принципів чуйності і відповідальності.

Окремі питання наступності процесу навчання й виховання досліджувались у працях класиків педагогічної науки: Я. Каменського, Д. Локка, Г. Песталоцці, А. Дістервега, К. Ушинського. Я. Коменський трактував процес навчання як єдиний шлях пізнання, де кожне нове знання – це результат приросту до наявного знання. «Усе навчання повинно відбуватись таким чином, щоб наступне завжди засновувалось на попередньому, а попереднє закріплювалося наступним» – наголошував учений. На переконання Г. Песталоцці, навчання повинно забезпечити дітям поступовий, різнобічний і гармонійний розвиток природних здібностей, трудову підготовку, розвинути фізичні й духовні сили. Англійський філософ, психолог і педагог Джон Локк у роботі «Думки про виховання» запропонував чотирьохступеневу програму реальної освіти, яка передбачала підготовку до дієвих занять у реальному світі. Німецький педагог Фрідріх Дістервег обґрунтував принцип послідовності в навчанні, який знаходить вираження в правилах: від близького до далекого, від простого до складного, від відомого до невідомого [11].

На думку К. Ушинського, для створення в учнів єдиної системи знань і вмінь процес навчання має здійснюватись поетапно. При цьому в уяві самого вчителя має сформуватись такий план дій, що привів би його до мети, без втрати часу, пропусків чогось істотного [11, с. 400]. Цю думку підтримував В. Сухомлинський, який трактував наступність навчання як «з одного боку, продуману підготовку учнів до здобування нових знань а, з іншого, вміння вчителя під час викладу нового матеріалу спиратися на ті знання, які наявні в школярів, розвивати й удосконалювати їх» [7].

Широке використання терміну «наступність» у науково-педагогічній літературі почалося з середини ХХ століття з визнанням того, що у шкільній практиці наступність забезпечується методично й психологічно обґрунтованою побудовою програм, підручників, додержанням послідовності руху від простого до складнішого в навчанні та організації самостійної роботи учнів і взагалі всією системою методичних засобів. Сучасні українські вчені вбачають сутність наступності не тільки в наявності наступних зв'язків, а і в тому, що вона передбачає динаміку розвитку педагогічного процесу. Так, О. Савченко зазначає, що наступність є одним із принципів

освіти, який передбачає зв'язок та узгодженість мети, змісту, організаційно-методичного забезпечення етапів освіти, які межують один з одним (довкілля – початкова – основна школа) [5]. Переконливим нам здається визначення А. Кухти: «наступність у навчальному процесі забезпечує органічний перехід від минулого через сучасне до майбутнього і в процесі цього переходу виконує дві взаємопов'язані функції: забезпечує зв'язок між цими трьома етапами навчання і одночасно готує здійснення майбутніх» [3, с. 5].

Ознаки наступності виокремлено Ю. Львовим, зокрема: універсальність – спостерігаються змістовні внутрішньо-предметні й міжпредметні взаємопов'язані складові програмового матеріалу, пересування їх за навчальною тривалістю; комплексність методів і прийомів реалізації; оптимальність – з'єднує навчальний матеріал, надаючи йому впорядкованості; генералізація – предмет вивчення стає повнішим, набуває реального значення; своєрідність мети й завдань, суб'єктів і об'єктів педагогічного процесу. У системі освіти вона відтворює соціальну природу наступності поколінь у конкретних умовах розвитку суспільства й відображає освітню політику держави. Вчений виявляє взаємозв'язок принципу наступності з іншими дидактичними принципами, а саме: науковості й доступності, свідомості й активності, міцності знань, умінь та навичок, єдності навчання й виховання, систематичності й послідовності, наочності, стимулювання до навчання, індивідуального підходу [4, с. 33-36].

Висновки. Все вищесказане має важливе значення для практики вокальної підготовки учнів підліткового віку. В умовах навчальної діяльності набуття виконавських навичок має здійснюватися як специфічними засобами кожного навчального предмета (вокалу, музичного інструменту, сольфеджіо, хор), так і в різноманітних формах музично-педагогічної практики (участь у ансамблевих та театральних гуртках тощо). Взаємодія в роботі викладачів усіх мистецьких дисциплін, узгодженість у розв'язанні завдань комплексної музичної підготовки сприяють формуванню морального і культурного потенціалу дітей, розширенню їх музичного світогляду; розвитку інтересу, поваги і любові до вокального виконавства; формуванню потреби безперервної, систематичної вокальної освіти, творчого розв'язання вокально-виконавських завдань. Успіх вокальної підготовки підлітків визначається також психолого-педагогічною спрямованістю навчально-виховного процесу та встановленні закономірних зв'язків між етапами вокального навчання в молодшому, середньому та старшому віці. Отже, теоретичний аналіз дає підставу стверджувати, що впровадження у вокальну практику принципу наступності є актуальним, оскільки орієнтація на нього в процесі музичного навчання є однією з умов неперервного формування виконавських умінь і навичок школярів.

Література:

1. Гегель Г. Наука логика/ Г.В. Гегель.— М. : Мысль, 1999. — 640 с.
2. Годник С. Процесс преемственности высшей и средней школы / С.М. Годник. — Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1981. — С. 8.
3. Кухта А. Шляхи забезпечення наступності в організації навчальної роботи школи : автореф. дис. ...канд. пед. наук. А.М. Кухта. — К., 1969. — 28с.
4. Львов Ю. Преемственность педагогического руководства трудом учащихся: дис. ...канд. пед. наук./ Ю.В.Львов. — Л., 1989. — С. 33.
5. Савченко О. Дидактика початкової школи : підручник для студ. пед. факультетів / О.Я. Савченко. — К.: Генеза, 1999. — С. 360.
6. Спиркин А. Основы философии./ А.Г. Спиркин. — М. : Политиздат, — С. 252.
7. Сухомлинський В. Розмова з молодим директором школи. Бесіда третя. Як любити дітей : вибрані твори в п'яти томах : статті. // В.О. Сухомлинський. — К. : Рад.шк., 1977. — Т. 5. — С. 292 — 308.
8. Український педагогічний словник [за ред. С.У. Гончаренка]. — К. : Либідь. — 376 с.
9. Філософський словник соціальних термінів / [за ред. В.П. Андрущенка]. — К. : «Р.И.Ф.», 2005. — 672 с.
10. Філософський енциклопедичний словник / [за ред. В.Шинкарука] — К. : «Абрис», 2002. — 742 с.
11. Хрестоматия по истории зарубежной педагогики / [сост. З.Н. Борисова] — М., 1971. — 476 с.
12. Хрестоматия по истории философии / [сост. Н.Г. Иванов] — М., 1998. — 1т. — 448 с.

В статті науково обґрунтовується актуальність застосування принципу наступності в практиці вокальної підготовки учнів підліткового віку. На основі наукових праць уточнено та конкретизовано зміст даного поняття. Виявлено, що в галузі освіти воно відтворює соціальну природу наступності поколінь у конкретних умовах розвитку суспільства й відбиває освітню політику держави. Визначено ознаки наступності: універсальність, комплексність, оптимальність, генералізація, своєрідність. Виявлено взаємозв'язок принципу наступності з іншими дидактичними принципами, зокрема науковості й доступності, свідомості й активності, міцності знань, умінь та навичок, єдності навчання й виховання, систематичності й послідовності, доступності, наочності, стимулювання до навчання, індивідуального підходу. Доведено, що орієнтація на принцип наступності має важливе значення для практики вокальної підготовки підлітків, адже передбачає встановлення закономірних зв'язків між етапами вокального навчання в молодшому, середньому та старшому віці.

Ключові слова: вокальна підготовка, наступність, принцип, підлітки, школа.

В статье научно обосновывается необходимость применения принципа преемственности в практике вокальной подготовки учащихся подросткового возраста. На основе научных трудов уточнено и конкретизировано содержание данного понятия. Выявлено, что в области образования оно воспроизводит социальную природу преемственности поколений в конкретных условиях развития общества и отражает образовательную политику государства. Определены признаки преемственности: универсальность, комплексность, оптимальность, генерализация, своеобразие. Выявлена взаимосвязь принципа преемственности с другими дидактическими принципами, в частности научности и доступности, сознательности и активности, прочности знаний, умений и навыков, единства обучения и воспитания, систематичности и последовательности, доступности, наглядности, стимулирования к обучению, индивидуального подхода. Доказано, что ориентация на принцип преемственности имеет важное значение для практики вокальной подготовки подростков, предусматривает установление закономерных связей между этапами вокального обучения в младшем, среднем и старшем возрасте.

Ключевые слова: вокальная подготовка, преемственность, принцип, подростки, школа.

The article substantiates the relevance of the scientific application of the principle of continuity in the practice of vocal training adolescent students. On the basis of scientific papers clarified and specified the content of the concept. Revealed that in the field of education, it reproduces the social nature of the succession of generations in the concrete conditions of society and reflects the educational policy of the state. Identify signs of continuity: universality, comprehensiveness, optimality, generalization, originality. The correlation between the principle of continuity with other didactic principles, in particular the scientific and accessibility, awareness and activity, the strength of knowledge and skills, the unity of training and education, systematic and consistency, accessibility, visibility, promote learning, individual approach. We prove that the focus on the principle of continuity is essential for the practice of vocal training teenagers, because provides for the establishment of regular contacts between the stages of vocal learning in young, middle and older age.

Keywords: vocal training, continuity, principle, teens, school.

УДК 378.3

К.О. Парубок, О.В. Сівайова, І.П. Ковальчук
м. Вінниця, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОВОЛОДІННЯ УЧНЯМИ ЗНАННЯМИ ПРО КЕРУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЮ ТЕХНІКОЮ

Постановка проблеми. Постійні технологічні зміни, широке застосування нової техніки і новітніх добрив, стимуляторів росту і засобів захисту рослин, програмування урожаїв, революція в інформаційних і комунікаційних технологіях та введення нової структури державних стандартів професійно-технічної освіти зумовлюють необхідність нових підходів у змісті спеціальних предметів основної професії для агропромислового комплексу України – тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва. Перед сільським господарством України стоять завдання щодо не тільки суттєвого збільшення продуктивності праці і забезпечення за рахунок цього власної потреби в його продукції, але й виходу на світові ринки зерна й інших товарів.

Забезпечити це можна при додержанні двох умов. Перша – використання в сільському господарстві сучасного вітчизняного і закордонного обладнання: автомобілів різного